

Czwartek, 4 października 2018 r.

P8_TA(2018)0377

Masowe arbitralne zatrzymania Ujgurów i Kazachów w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 października 2018 r. w sprawie masowych arbitralnych zatrzymań Ujgurów i Kazachów w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur (2018/2863(RSP))**

(2020/C 11/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji w Chinach, szczególnie z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie Chin: prawa mniejszości a stosowanie kary śmierci ⁽¹⁾, z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie sytuacji i dziedzictwa kulturowego w Kaszgarze (Region Autonomiczny Sinciang-Ujgur w Chinach) ⁽²⁾, z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie laureata Nagrody Nobla Liu Xiaobo oraz Lee Ming-che ⁽³⁾, z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie tybetańskiej akademii buddyjskiej Larung Gar i Ilhama Tohtiego ⁽⁴⁾, a także z dnia 12 września 2018 r. w sprawie stanu stosunków między UE a Chinami ⁽⁵⁾,
  - uwzględniając art. 36 konstytucji Chińskiej Republiki Ludowej gwarantujący wszystkim obywatelom prawo do wolności wyznania oraz jej art. 4, w którym zapisano prawa „narodowości mniejszościowych”,
  - uwzględniając zapoczątkowane w 2003 r. partnerstwo strategiczne UE-Chiny, a także wspólny komunikat Komisji i ESDZ z dnia 22 czerwca 2016 r. skierowany do Parlamentu i Rady pt. „Elementy nowej strategii UE wobec Chin” (JOIN(2016)0030),
  - uwzględniając 36. rundę dialogu UE-Chiny dotyczącego praw człowieka, która odbyła się w Pekinie w dniach 9–10 lipca 2018 r.,
  - uwzględniając uwagi zawarte w przemówieniu wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka Michelle Bachelet wygłoszonym na 39. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w dniu 10 września 2018 r., w których to uwagach wyraziła głębokie zaniepokojenie istnieniem „obozów reedukacji” i zwróciła się do rządu Chin o dopuszczenie niezależnych śledczych,
  - uwzględniając niedawne pismo, wystosowane do rządu Chin w maju 2018 r. przez grupę roboczą ONZ ds. przymusowych lub wymuszonych zaginięć, podnoszące ogólny zarzut w związku z nieustannym pogarszaniem się sytuacji i wzrostem liczby arbitralnie zatrzymywanych Ujgurów,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z dnia 16 grudnia 1966 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że propagowanie oraz poszanowanie powszechnych praw człowieka, demokracji i praworządności powinno być nadal centralnym elementem długofalowych stosunków między UE a Chinami, zgodnie z zobowiązaniem UE do obrony tych wartości w jej działaniach zewnętrznych oraz z wyrażonym przez Chiny zainteresowaniem przestrzeganiem ich we własnym rozwoju i we współpracy międzynarodowej;
- B. mając na uwadze, że od czasu objęcia władzy przez prezydenta Xi Jinpinga sytuacja w zakresie praw człowieka w Chinach uległa dalszemu pogorszeniu, a wrogość rządu wobec pokojowych protestów, wolności wypowiedzi i wolności wyznania oraz zasad praworządności się nasila;
- C. mając na uwadze, że w ostatnich latach sytuacja w regionie Sinciang, który zamieszkuje ok. 11 mln Ujgurów i etnicznych Kazachów, gwałtownie się pogorszyła, ponieważ całkowita kontrola nad tym regionem została podniesiona do rangi priorytetu, a dodatkowo wyzwanie stanowią powtarzające się ataki terrorystyczne dokonywane przez Ujgurów w tym regionie lub rzekomo z nim związane;

⁽¹⁾ Dz.U. C 285 E z 21.10.2010, s. 80.⁽²⁾ Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 185.⁽³⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 137.⁽⁴⁾ Dz.U. C 238 z 6.7.2018, s. 108.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0343.

Czwartek, 4 października 2018 r.

- D. mając na uwadze, że Komitet ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej przytoczył szacunki, zgodnie z którymi w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur „dziesiątki tysięcy, a nawet milion Ujgurów” może być przetrzymywanych bez postawienia zarzutów czy wytoczenia procesu pod pretekstem walki z terroryzmem i ekstremizmem religijnym; mając na uwadze, że stanowiłoby to największe w dzisiejszych czasach masowe uwięzienie mniejszości etnicznej;
- E. mając na uwadze, że Komisja Wykonawcza ds. Chin Kongresu USA potwierdziła również istnienie rzetelnych informacji, zgodnie z którymi wobec Ujgurów, Kazachów i innych głównie muzułmańskich mniejszości etnicznych w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur stosuje się arbitralne zatrzymania, tortury, jawne ograniczenia praktyk religijnych i kultury oraz system nadzoru cyfrowego tak wszechobecny, że monitorowany jest każdy aspekt życia codziennego – za pośrednictwem kamer do rozpoznawania twarzy, skanerów telefonów komórkowych, gromadzenia DNA oraz szeroko zakrojonej i natrętnej obecności policji;
- F. mając na uwadze, że według doniesień więźniowie są przetrzymywani w złych warunkach, poddaje się ich indoktrynacji politycznej, włącznie z obowiązkowymi kursami patriotyzmu, i zmusza do wyrzekania się własnej tożsamości etnicznej i religijnej; mając na uwadze niedawne doniesienia o przypadkach zgonów w areszcie, w tym samobójstw;
- G. mając na uwadze, że według doniesień tysiące dzieci oddzielono od rodziców arbitralnie zatrzymanych w obozach dla internowanych i że dzieci te przebywają w przepelnionych sierocińcach, nawet jeśli tylko jeden z rodziców jest przetrzymywany w obozie;
- H. mając na uwadze, że podczas przesłuchania ONZ w dniu 13 sierpnia 2018 r. w Genewie delegacja chińska zaprzeczyła oskarżeniom ekspertów ONZ, jakoby etniczni ujgurscy muzułmanie byli przetrzymywani w obozach „reedukacji” w zachodniej części regionu Sinciang; mając na uwadze, że istnieją obszerne dowody potwierdzające budowę i powiększanie tych obiektów;
- I. mając na uwadze, że zmusza się zagranicznych dziennikarzy do rezygnacji z informowania o takich newralgicznych kwestiach jak prawa człowieka Ujgurów i wykorzystywanie obozów dla internowanych, w tym w niektórych przypadkach odmawiając odnowienia legitymacji prasowej;
- J. mając na uwadze, że nigdzie na świecie ludność nie jest tak ściśle monitorowana jak w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur; mając na uwadze, że rząd lokalny zwerbował dziesiątki tysięcy dodatkowych pracowników bezpieczeństwa;
- K. mając na uwadze, że gromadzi się dane za pośrednictwem „zintegrowanej platformy wspólnych operacji”, gdzie przechowuje się również inne dane dotyczące ludności, włącznie z nawykami konsumenckimi, operacjami bankowymi, stanem zdrowia i profilem DNA każdego mieszkańca Sinciangu; mając na uwadze, że od muzułmanów w regionie wymaga się instalowania na telefonach komórkowych aplikacji szpiegującej, a niezastosowanie się do tego jest przestępstwem;
- L. mając na uwadze, że świadectwa z pierwszej ręki i wiarygodne badania akademickie wskazują na celowe atakowanie Ujgurów mających powiązania z osobami przebywającymi za granicą oraz otwarcie wierzących;
- M. mając na uwadze, że Ujgurzy przebywający za granicą są zmuszani do powrotu do Chin, często przy wsparciu państw przyjmujących; mając na uwadze, że ambasady chińskie odmówiły wielu Ujgurom odnowienia paszportów, co wpływa negatywnie na warunki pracy i studiowania;
- N. mając na uwadze, że rząd Chin stale odrzuca wnioski o wysłanie niezależnych śledczych do Sinciangu składane przez grupę roboczą ds. przymusowych lub wymuszonych zaginięć, wysoką komisarz ONZ ds. praw człowieka oraz inne osoby upoważnione w ramach procedur specjalnych ONZ;
- O. mając na uwadze, że zatrzymanego w styczniu 2014 r. ujgurskiego profesora ekonomii İlhama Tohtiego skazano w dniu 23 września tego samego roku na karę dożywotniego więzienia pod zarzutem rzekomego wspierania separatyzmu; mając na uwadze, że siedmiu jego byłych studentów także zatrzymano i skazano na kary więzienia od trzech do ośmiu lat za rzekomą współpracę z prof. Tohtim; mając na uwadze, że İlham Tohti zawsze potępiał separatyzm i przemoc oraz dążył do pojednania opartego na poszanowaniu kultury ujgurskiej;

1. jest głęboko zaniepokojony coraz bardziej represyjną polityką narzucaną różnym mniejszościom, w szczególności Ujgurom i Kazachom, gdyż nakłada się coraz więcej ograniczeń na gwarancje konstytucyjne zapewniające im prawo do swobodnej ekspresji kulturowej oraz wolność religii, słowa i wypowiedzi, pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się; domaga się, aby władze respektowały te podstawowe swobody;

Czwartek, 4 października 2018 r.

2. wzywa rząd chiński, aby natychmiast zaprzestał masowego arbitralnego przetrzymywania członków mniejszości ujgurskiej i kazachskiej, do zamknięcia wszystkich obozów i ośrodków detencyjnych oraz do natychmiastowego i bezwarunkowego zwolnienia przetrzymywanych osób; jest głęboko zaniepokojony licznymi zarzutami dotyczącymi złych warunków, tortur i zgonów w obozach; przypomina władzom chińskim, że ośrodki reedukacyjne nie mają podstaw prawnych;
3. jest zaniepokojony doniesieniami, że w obozach internowania zmarli Muhammad Salih Hadżim, Abdulnehed Mehsum, Ayhan Memet i inni – wszyscy będący starszymi Ujgurami, pracownikami naukowymi i przywódcami społecznymi;
4. wyraża głębokie zaniepokojenie wdrażaniem przez państwo środków mających zapewnić „kompleksowy nadzór” nad regionem, takich jak instalowanie chińskiego systemu elektronicznego nadzoru „Skynet” na obszarach dużych metropolii, instalowanie lokalizatorów GPS w pojazdach silnikowych, stosowanie skanerów do rozpoznawania twarzy na przejściach granicznych, dworcach kolejowych i stacjach benzynowych oraz pobieranie krwi przez policję prowincji Sinciang w celu powiększenia chińskiej bazy danych DNA;
5. podkreśla, że kontrola rządowa i obowiązkowe masowe gromadzenie danych obywateli jest przede wszystkim wymierzone w Ujgurów, Kazachów i inne mniejszości etniczne oraz dotyka tychże grup, co stanowi złamanie zakazu dyskryminacji na mocy prawa międzynarodowego;
6. wzywa rząd chiński do udostępnienia zainteresowanym rodzinom wszystkich szczegółów dotyczących ofiar przymusowego zaginięcia w Sinciangu, w tym ich nazwisk, miejsca pobytu i obecnego stanu;
7. jest głęboko zaniepokojony chińską ustawą antyterrorystyczną (2015 r.) oraz rozporządzeniem w sprawie deradykalizacji, które zawierają zbyt szeroką definicję tego, co stanowi akt terrorystyczny; wzywa zatem Chiny do wyraźnego rozróżnienia między pokojowym sprzeciwem a brutalnym ekstremizmem;
8. ponawia apel do rządu chińskiego o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie ujgurskiego intelektualisty Ilhama Tohtiego i wszystkich innych osób przetrzymywanych wyłącznie z powodu pokojowego korzystania z wolności wypowiedzi, a do czasu ich uwolnienia wzywa Chiny, aby zapewniły im regularny i nieograniczony dostęp do rodzin i prawników, których sami wybiorą; wzywa ponadto do uwolnienia Eliego Mamuta, Hailaitiego Niyaziego, Memetjana Abdulli, Abduhelila Zununa i Abdukerima Abduweli, czego UE domagała się podczas 36. rundy dialogu UE-Chiny dotyczącego praw człowieka, która odbyła się w dniach 9–10 lipca 2018 r. w Pekinie;
9. apeluje do wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) oraz państw członkowskich o intensywne monitorowanie zmian zachodzących w dziedzinie praw człowieka w Sinciangu, w tym nasilonych represji rządu wobec Ujgurów, Kazachów i innych mniejszości etnicznych, a także o wysłanie zdecydowanego sygnału do najwyższego szczebla chińskiego rządu, aby położyć kres groteskowym naruszeniom praw człowieka;
10. wzywa władze chińskie, aby umożliwiły dziennikarzom i obserwatorom międzynarodowym swobodny i nieograniczony dostęp do prowincji Sinciang;
11. przypomina o znaczeniu, jakie dla UE i państw członkowskich ma poruszenie kwestii łamania praw człowieka w Sinciangu w rozmowach z władzami chińskimi, w tym na szczeblu przywódców, zgodnie z zobowiązaniem UE do mówienia silnym, jasnym i jednolitym głosem na temat jej podejścia do tego kraju, w tym podczas dorocznego dialogu dotyczącego praw człowieka oraz zbliżającego się szczytu Euro-Azja;
12. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o prześladowaniach Ujgurów za granicą przez władze chińskie, których celem jest przymuszenie ich do działania w charakterze informatorów przeciwko innym Ujgurom, powrotu do Sinciangu lub milczenia na temat sytuacji w tej prowincji – nieraz poprzez przetrzymywanie członków ich rodzin;
13. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Niemiec i Szwecji o zawieszeniu powrotu wszystkich etnicznych Ujgurów, Kazachów lub innych tureckich muzułmanów do Chin z uwagi na ryzyko arbitralnego przetrzymywania, tortur lub innych form znęcania się, którym mogliby zostać poddani w tym kraju, i wzywa wszystkie pozostałe państwa członkowskie, aby uczyniły to samo i przyspieszyły rozpatrywanie wniosków azylowych ze strony tureckich muzułmanów, którym grozi przymusowy powrót do Chin; ponadto wzywa państwa członkowskie UE, aby stosownie do przypadku powoływały się na prawo krajowe w celu zbadania przypadków zastraszania przez rząd chiński muzułmańskich diaspór tureckich w Europie;
14. przypomina Chinom o ich zobowiązaniach w zakresie praw człowieka po podpisaniu szeregu międzynarodowych traktatów dotyczących praw człowieka i w związku z tym przypomina, że od Chin oczekuje się dotrzymania tych zobowiązań;
15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Chińskiej Republiki Ludowej.